

pus baptizati texisse, ac propterea baptizatos exteriori habitu totos albos & candidos apparuisse; hinc enim à Patribus vocantur *albi, candidi, nivei*. Hinc etiam Christiani illos septem dies *albos* dixerunt, teste Rabano lib. de Instit.

Cl. c. 39. eo quod Neophyti vestem illam candidam integro illo tempore tantum ordinariam & vulgarem non tantum in Ecclesia, sed ubique portarent, teste Vicecomite libro cit. c. 14.

TITULUS XXXVIII.

De Pœnitentiis & Remissionibus.

1. **P**ræsentem Titulum ad Rubricæ amissum in septem Paragraphos dispescemus. In primo agemus de Pœnitentia, qui simul exhibebit dissertationem de genatiam, quod Pœnitentia sit verum novæ Legis Sacramentum. In secundo agemus de Confessione secundum se, qui simul exhibebit dissertationem dogmaticam de ejus necessitate ad salutem consequendam ex præcepto Christi. In tertio agemus de Confessione publica & privata. In quarto de Absolutione. In quinto de Satisfactione. In sexto de Pœnitentiæ Ministro. In septimo de Indulgentiis.

§. I.

De Pœnitentiâ, & an sit verum novæ Legis Sacramentum?

2. **S**acramentum Pœnitentiæ varia subinde nomina sortitum est in Ecclesia.

Primo namque appellatum est *Sacramentum Reconciliationis* ab effectu. 2. *Sacramentum Confessionis* à parte conspicua. 3. *Sacramentum Absolutionis* ab actu Sacerdotis. 4. In Concilio Carth. IV. c. 76. *Manuum impositio* à caremonia externa; atque ut subinde à Confirmatione, quæ etiam per manus impositionem fiebat, fecerneretur, etiam dictum est *manuum impositio reconciliatoria*, ut habet Conc. Arauf. I. Can. 3. 5. *Communicatio*

five communio & pax. 6. *Secunda post naufragium Tabula*, Trident. Sess. 6. cap. 14. 7. *Laboriosus baptisimus* idem Trident. Sessio 14. c. 2. 8. Denique & olim & hodie frequentius & usitatius aptissimeque dicitur *Sacramentum Pœnitentiæ*, & à Græcis *Sacramentum metanias*, hoc est, *resipiscentiæ*, à duabus nempe ejus partibus principalibus, consilii nimirum five sententiæ mutatione, & animi dolore propter factum aliquod. Et hinc Gratianus dist. 3. de Pœnit. c. 4. definitionem Pœnitentiæ à Canonistis & Theologis communiter probatam elicit: *Pœnitentia itaque est vindicta semper puniens in se, quod dolet commississe*. De cantata in Scholis est divisio Pœnitentiæ in Virtutem, & Sacramentum; prout Virtus est, complectitur animi dolorem cum emendationis proposito, ac satisfactione, atque hanc pœnitentiam omnibus in peccatum grave lapsis esse necessariam in ordine ad reconciliationem cum Supremo Numine agnoscent non solum omnes Christiani, etiam Novatiani Tit. 7. N. 16. verum etiam omnes aliæ Religiones, ac ipsi olim Ethnici ex præscripto luminis naturæ agnoverunt. Hæc eadem vero virtus in lege gratiæ elevata est in Sacramentum, seu facta est materia Sacramenti, cui si accedat absolutio Sacerdotis legitimi, ex his duobus tanquam ex materia & forma fit Sacramentum, quo solo vel in re vel in voto habito conceditur in eadem lege gratiæ remissio

fito peccatorum, ut docent Catholici. Longe vero aliter de omnibus his sentiunt Novatores, contra quos jam procedendum.

3. Pœnitentia, que in veteri Testamento fuit sola virtus, in novo per Christum elevata est in verum Ecclesiæ Sacramentum.

Hanc Catholicæ Ecclesiæ veritatem non negavit Montanus & Montanista, neque Novatiani, utpote non omnibus, sed gravioribus tantum delictis pœnitentiam ab Ecclesia posse impertiri, inficiantes, ut vidimus Tit. 7. N. 15. & N. 16. Negavit tamen Novatus & Novatianus, qui nulli delicto veniam ab Ecclesia dari posse affirmarunt, nec errorem unquam retractarunt, ut perspicue affirmant Patres, & videri potest loco mox citato, ut propterea hallucinetur & Juenin, qui temere asserit Patres mentem Novatiani non attigisse, & multi recentiores Theologi, qui scribunt ante 16. Seculum neminem Sacramentum Pœnitentiæ negasse. Nam esto verum sit Waldenses, Wicleffitas, & Hussitas non negasse Sacramentum Pœnitentiæ, sed in eo solum versatos fuisse errore, quod non possit administrari à Ministro in lethali noxa constituto, ut vidimus supra Tit. 7. N. 24. certo illud nihilominus negavit Novatus, Novatianus, & ante emolitionem sententiæ ipsi Novatiani; ut hos solos Præcursores habeat Zwinglius, qui pœnitentiam negavit esse Sacramentum, & Calvinus, qui noluit esse Sacramentum à Baptismate distinctum, sed ejus recordationem, qua peccata postliminio patrata per justitiam illam imputativam Christi tegerentur: Lutherus item & Melancthon, qui tamen finaliter pœnitentiam inter novæ Legis Sacramenta connumerarunt. Lutherus enim, postquam in lib. de captivitate Babyl. Pœnitentiam, Baptismum, & panem vera esse Sacramenta edixisset, sed ad calcem ejusdem, an Pœnitentia in rigore Sacramentum dici

posset, hæsitasset; dubium tamen deposuit postea, & pœnitentiam verum Ecclesiæ Sacramentum admisit propositione 35. adversus Lovanienfes. Melancthon itidem, qui An. 1522. in locis communibus docuit pœnitentiam non esse Sacramentum, postea sententiam revocavit in editione 1543. In Lutheri & Melancthonis postremas sententias conspavit Apologia Confessionis Augustanæ communibus Lutheranorum suffragiis edita, & hac ætate Lutherani vulgo profitentur Pœnitentiam esse verum Sacramentum. De quo videatur Bosluet de variatione Ecclesiarum Protestantium. Contra Zwinglium ergo & Calvinum probandum est, pœnitentiam esse novæ Legis Sacramentum: secundo, esse Sacramentum à Baptismate distinctum.

4. Pœnitentiam esse verum novæ Legis Sacramentum perspicue colligitur ex Sacris Paginis.

Hæc siquidem omnia illa tribuunt pœnitentiæ, ex quibus coalescit etiam ex mente Apologiæ Augustanæ Confessionis notio veri Sacramenti, nimirum *Christi mandatum, Ritum externum, & promissionem gratiæ* huic Ritui annexam: de quibus vide dicta lib. 4. N. 167. Et quidem hæc omnia exhibet v. 19. Matth. c. 16. ubi Christus ait Petro: *Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in Cælis: & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in Cælis*; quæ potestas postea Joann. 20. v. 21. extenditur ad omnes Apostolos, dum Christus in ipsos exultans ait: *Accipite Spiritum S. quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt*. Ex quibus verbis colligunt Catholicis Petrum reliquosque Apostolos accepisse *mandatum* dimittendi peccata Fidelibus lapsis: quæ remissio cum fiat per *justificationem*, & actum *remissionum* includat, etiam *Ritum externum*, & *promissionem gratiæ* explicat.

5. Pœnitentiam esse veri nominis Sacramentum

eramentum testantur Patres primorum Saeculorum.

Conceptis verbis Pœnitentiæ Sacramentum, aut Mysterium perinde ac Baptisma appellant. 1. Ambrosius lib. 1. de Pœnit. c. 3. ubi baptismo & pœnitentiâ memoratis, Idem, inquit, in utroque Mysterio est. 2. Augustinus lib. 5. de bapt. c. 20. refellens Donatistas, qui ex Evangelio colligebant peccatores non audiri, etiam in Sacramentorum administratione. Si ad hoc valet, inquit, quod dictum est in Evangelio, ut per peccatorem Sacramenta non celebrentur; quomodo exaudiri homicidam deprecantem, vel super aquam Baptismi, vel super Eucharistiâ, vel super capita eorum, quibus manus imponitur? Hic per manus impositionem pœnitentiâ intelligere S. Patrem ut & forte sacram ordinationem, notius est, quam ut probetur, inquit Witalse, & constat ex N. 1. h. t. confert autem iterum pœnitentiâ cum baptismo, eamque Sacramentum appellat in Psalm. 146. N. 8. 3. Theodoretus in epitome Decret. Divinorum c. 28. agens de pœnitentiâ, peræque Mysterium Baptismi, & Mysterium Pœnitentiæ nominat. 4. Victor Carthemenfis lib. de Pœnit. c. 2. Denique, inquit, Dominum audi in Evangelio, quibus jaculis feriat peccatorem, ut intelligas, quanti faciat Sacramentum Pœnitentiæ. Pœnitentiâ vero cum baptismo conferunt, quoad conferendæ gratiæ vim ac facultatem 1. Tertullianus Sæculo III. lib. de Pœnit. c. 7. ubi verba faciens de iis, qui Baptismi gratia amissa celorum fores sibi peccatis suis clausurunt, ait: Hæc igitur venena ejus Prævidens Deus, clausa licet ignoscentiæ janua & intinctionis sera obstructa, aliquid adhuc permisit patere; -- collocavit in vestibulo Pœnitentiâ secundam, quæ pulsantibus patefaciat: Cap. autem 12. Igitur cum setas adversus gehennam post prima illa intinctionis Dominicæ munimenta esse adhuc in Exomologesi secunda subsidia, cur

salutem tuam deseris? -- Quid ergo adhuc de istis duabus humanæ salutis quasi plantis, &c. 2. Ambrosius l. 1. de Pœnit. c. 8. adversus Novatianos, qui Sacerdotibus denegabant peccatorum remittendorum potestatem: Cur, inquit, baptizatis, si per hominem peccata remitti non licet? in baptismo enim utique remissio peccatorum omnium est; nec interest, utrum per pœnitentiâ, in per lavacrum hoc jus sibi datum Sacerdotes vindicent. Idem in utroque Mysterio est. 3. S. Hieronymus lib. 1. contra Pelag. Redimatur, inquit, sanguine Salvatoris, aut in dono Baptismatis, aut in Pœnitentiâ, quæ imitatur Baptismi gratiam. 4. S. Leo ep. 82. ad Theod. Multiplex, inquit, Misericordia Dei ita lapsibus subvenit humanis, ut non solum per baptismam gratiam, sed etiam per pœnitentiâ medicinam spes vitæ reparatur aterna. In subsequis autem §§. demonstrabitur Patres relatos, alioque infra referendos, eam pœnitentiâ Christianorum vocare verum Ecclesiæ Sacramentum, in qua Pœnitens peccata sua confitetur, atque à Sacerdote absolvitur. Ex quorum auctoritatibus præsens dogma continuo magis roborabitur.

6. Præfatis Evangelii eloquiis collatam esse Sacerdotibus Novi Testamenti potestatem absolvendi, & consequenter illud esse verum Sacramentum testantur Patres omnium Saeculorum.

Pro hac propositione militabunt etiam testimonia Patrum per subsequos Números referenda; & hinc solum aliqua hic referam. Et quidem Tertull. Sæculo II. attingens lib. de Pœnit. c. 7. Sermonem instituens de peccatis post baptismum patris ait: Hæc igitur venena Prævidens Deus collocavit in vestibulo Pœnitentiâ secundam, quæ pulsantibus patefaciat: & proximo cap. 9. eandem Pœnitentiâ describens, ne quis forte putet loqui Tertullianum de sola impiorum resipiscentiâ, subjicit: Hujus Pœnitentiæ secundæ, quan-

to in arcto negotium est (propter duram scilicet recordationem Calviniani baptismi) tanto operosior probatio est; ut non sola conscientia præferatur, sed etiam actu administretur. Transit deinde ad exomologesim, & delictorum manifestationem. S. Cyp. Sæculi III. Pater lib. de Lapsis p. 383. commendat, & apud Deum gratam esse testatur remissionem factam per Sacerdotes. Item ep. 54. quæ Synodica est, hæc ad Cornelium Rom. Pontificem scribit: Nec enim fas est — dolentibus ac deprecantibus spei salutaris subsidium denegari, ut de Sæculo recedentes sine communicatione & pace (hoc est, Sacramento Pœnitentiæ N. 1. h. Tit.) ad Dominum dimitterentur, quando permiserit ille, qui legem dedit, ut ligata in terris etiam in Cælis ligata essent, solvi etiam possint illinc, quæ prius in Ecclesia solverentur. Idem habet ep. 67. pag. 247. & ep. 69. pag. 264. Habemus ergo sensum Cypriani & cum illo Ecclesiæ Africanæ & Romanæ, atque hinc totius Ecclesiæ Occidentalis Sæculo III. contra Novatum ac Novatianum, Calvinistas, & quosdam Lutheranos pro Ecclesiâ Romano-Catholica expressum. Nunc ad Ecclesiâ Orientalem gressum faciamus. In ea Sæculo IV. occurrit celeberrimus Pater Græcorum Chrysost. qui lib. 4. de Sacerd. c. 5. demonstrat maximam Sacerdotum dignitatem: Ex quo Deus ipsis tantum, non autem Angelis dixerit, Quidcumque alligaveritis, &c. Unde inferi habere illos ampliolem, quam terrestres Principes, potestatem; quoniam hi solvunt vincula duntaxat corporis; id autem, quod solvunt Sacerdotes (non Fides sola, vel Baptismi recordatio), ipsam animam contingat, atque ad Cælos usque pervadat. Et capite proximo comparationem inter veteris ac novi Testamenti dignitatem instituens ait: At vero nostris Sacerdotibus, non corporis lepram, verum anima sordes, non dico purgatas probare, sed purgare prorsus concessum

est. Similia docet in cap. 20. Joan. & post eum Cyrillus Alex. Theophylactus, alique Græcorum. Catholicis Ecclesiæ sensu Sæculo IV. & V. præterea testimonium accipit à S. Ambrosio, qui lib. 1. de Pœnit. c. 2. N. 6. arguit Novatianos, referentis soli Deo remittendorum criminum potestatem, & quidem ex præcit. loco Joan. 20. Concinit S. P. Augustinus de Hæresibus N. 38. ubi de Catharis seu Novatianis ait: Secundas Nuptias non admittunt, Pœnitentiâ negant, nimirum ab Ecclesiâ concedendam, ut patet ex dictis. Et tract. 49. in Joannem, explicans illa capitis 11. v. 45. verba, Solvite illum & finite abire, N. 24. inquit: Quando contemnis, mortuus jaces, quando confiteris, procedis. Quid est enim procedere, nisi ab occultis veluti deusdum manifestari? sed ut confitearis, Deus facit magna voce clamando, id est, magna gratia vocando. Ideo cum processisset mortuus adhuc ligatus confitens & adhuc reus, ut solverentur peccata ejus, Ministris hoc dixit Dominus, Solvite illum & finite abire. Quid est solvite, & finite abire? quæ solveritis in terra, soluta erunt & in Cælo. En magnum Augustinum uno in loco Pœnitentium Confessionem, absolutionem Sacerdotis, & gratiæ consecutionem, adeoque Sacramentum Pœnitentiæ in sensu Catholicorum contra Calvinistas asserentem: similia habet ferm. 352. N. 8. ac alibi. Hic vero advertant primo tam Calvinistæ, quam Sacramentum negantes Lutherani, Patres dum de Sacramento Pœnitentiæ verba faciunt, non disputative procedere, sed traditionem Ecclesiæ à Patribus quietâ possessione transmissam Fidelibus in hominibus, epistolis, & tractatibus proponere: quo fit, ut eorum testimonia non debeant considerari tanquam privatæ opinioniones hinc inde ventilatæ, sed ut testimonii authenticæ & incorruptæ de continuo sensu Ecclesiæ & communi fide suarum Ecclesiarum: id quod confirmari potest

potest ex eo, quod narrat Victor Viten-
sis lib. 2. de persec. vandolica N. 11. ubi
narrat turbas Fidelium ad Martyres Sacer-
dotes in tormentis exilentes accurrisse,
atque his questibus eos interpellasse: *Qui
nobis penitentia munus collaturi
sunt, & reconciliationis indulgentia ob-
strictos peccatorum vinculis soluturi, quia
vobis dictum est: Quaecumque solveritis
super terram, erunt soluta & in Cælis.*
Observent præterea, Patres præsertim La-
tinos Catholice Ecclesie sensum propugnasse
contra Novatum & Novatianum, & ipsos
Novatianos, qui non negabant posse post
baptismum peccata remitti à Deo, vel etiam
actu remitti respicientibus, id quod ipsissimum
sentiunt quoad substantiam Calvinistæ; sed
quod cum modernis Protestantibus negabant,
fuit, hanc remissionem posse fieri ab & in
Ecclesia per excomologesim; & consequenter
in illorum testimonio illa nobis Pœnitentia
delineatur, quæ includit excomologesim, &
delictorum manifestationem, qua Sacerdotis
Ministerio pœnitentibus & dolentibus Ecclesia
pacem & remissionem largitur, & in qua
Ministri Domini animarum maculas distinguunt,
purgant, solvunt, remittunt. Quæ omnia
ex dicendis luculentius demonstrabuntur,
ubi etiam, agendo de Confessione, arguimus
indecis ex Patrum aliquot scriptis male
intellectis de promptis solvemus.

7. Pœnitentiam esse verum novæ Legis
Sacramentum non tantum perpetuis
Ecclesie Catholice, verum etiam omnium
aliarum Ecclesiarum demonstrat consensus.

Prima propositionis pars ex dictis N.
præced. in apurum posita est, & per
dicenda in decursu magis roborabitur.

Quoad secundam vero, quantum ad
Græcos attinet, res eadem debet esse
extra controversiam aleam; septem enim
Sacramenta nobiscum illi consentiunt. De
quo Simeon Theffal, Jeremias Patriarcha

CP. in resp. ad Germanos, qui eum
super eo consuluerant, Gabriel Philadel-
phensis in opere de 7. Sac. Allatus de
Concordia utriusque Ecclesie, Arcudius
de Sac. lib. 1. c. 2. Perpetuitas Fidei
Tom. 3. ad finem, ubi plurima hanc
in rem Orientalium proferuntur testimo-
nia. Hanc vero fidem in præsentem diem
ibidem perseverasse invicte testatur Scrip-
torum posteriorum turba, quam super-
vacaneum est hic referre, cum eorum
testimonia ad longum recensent Leo Al-
latus confessionis Ecclesiarum lib. 3. c.
16. nobilioresque moderni Dogmatici.
Accedunt Euchologia Græcorum, pecca-
torum Confessionem formamque absolu-
tionis exhibentia, de quibus infra. Cum
Græcis sentiunt Jacobitæ & Copti,
apud quos quamvis referat Chronicum
Orientale, abrogatam Sacramentalem
Confessionem à Joanne Abulmagedo
perpetuo tamen obtinuisse in Ecclesia
Catholica demonstrant apud Sollerium in
appendice ad Patriarchas Alexandr. N.
208. & seqq. Bernatus Vanslebicus, &
Maironus. Jam quæso quemlibet cordatum
Protestantem ut edicat, quis primus
Sacramentum istud invexerit, five apud
Orientales, five Occidentales? quomodo
factum sit, ut hæc sententia totius Or-
bis Ecclesie pervaserit, nemine non dico
reclamante, quin nec missitante: plus
dico, omnibus Catholicis Sæculis jam III.
Novatum ac Novatianum ac impugna-
tam hanc veritatem palam damnantibus.
Certe hæc universalis consensus Eccle-
siarum Lutherum hæere fecit, quin
permovet, ut in libro de captivitate Babilonia
Sacramenta admitteret, Baptismum,
Pœnitentiam, & Panem, eamque sententiam
finaliter cum Melanchtone teneret,
ut supra N. 3. vidimus. Permovit totum
Corpus Lutheranicum, ut in Apologia
Confessionis Augustanæ diserte ediceret:
*Vere igitur sunt Sacramentum, Baptis-
mus, Cœna Domini, Absolutio, quæ est
Sacramentum Pœnitentiæ.* Permovit item
Hen-

Henricum VIII. Angliæ Regem, ut Sa-
cramentum hoc factum tectum servaret,
teste Boffueto. Permovit, ut Lutheranorum
plurimi in hanc sententiam defacto
conspirent, teste eodem N. 3. citato. Si
ergo consensus iste circa hoc Sacramen-
tum tantam impressionem fecit apud
Protestantes, cur circa alia & circa realem
Christi præsentiam in Eucharistia
idem non præstitit, vel non præstat? cum
tum ex Florentina Synodo, tum ex cen-
suris Orientalium, quibus perstrinxerunt
Protestantes ob negationem 7. Sacramen-
torum, nec non dogma transubstantia-
tionis, constet, omnes illas Ecclesias in
his capitibus cum Romana conspirare?
De quo vide dicta lib. 1. tit. 1. N. 249.
& seq. Item lib. 4. N. 176. Falsas igitur
oportet esse Protestantium doctrinas, ut-
pote quæ & à communi sensu omnium
aliam Ecclesiarum recedunt, & inter
se non conveniunt: non igitur mirum,
quod perspecta hac varietate Sacramen-
torum multi Lutheranos castra deserant.

8. Sacramentum Pœnitentiæ aliud esse
à Baptismate, tum ex Sacris Litteris,
tum ex testimoniis Patrum primorum Sæ-
culorum aperte constat.

Quantum ad primam partem, Calvi-
nus ipse non diffidet, Christum lapsis
post Baptisma reliquisse remedium ali-
quod, quo gratiæ in Baptismo receptæ,
& per peccatum amissæ restitui valeret;
fatetur etiam hanc restitutionem non
posse fieri per iterationem Baptismatis.
Christus vero ex dictis N. 5. Apostolis fa-
cultatem dedit remittendorum ac ligandorum
peccatorum, etiam post Baptisma,
ut infra agendo de absolutione, &
Ministro hujus Sacramenti evincemus;
atque adeo voluit, ut aliquod signum
usurparet, tum ut remissio declararetur,
tum ut soluti à ligatis fecerentur.
Illud vero signum, qualecumque sit,
non est Baptismi recordatio; cum hæc
in animo, & quidem pœnitentis lateat.
Non est etiam Baptismus, qui ex Ec-

clesiæ fide & disciplina non iteratur. Est
igitur signum quoddam aliud à Baptismo
diversum. Signum porro istud est sym-
bolum remissionis peccatorum ac gratiæ
divinæ; & per consequens est verum om-
nino, & aliud proflus à Baptismo Sa-
cramentum. Ita argumentatur Witassius.
Ex autoritatibus vero §§. de Confessione,
& Absolutione referendis, patebit
signum istud ex institutione Christi con-
flari ex Confessione contrita Pœnitentis,
& Absolutione Sacerdotis. Nunc ex eodem
referemus ea Patrum testimonia, quibus
Pœnitentiam ut Sacramentum à Baptismo
distinctum agnoscent.

Et imprimis id testantur omnia testi-
monia N. 5. allata. Quibus jungo primo
Epiphanium, qui hæresi 59. denuit, iis,
qui post Baptisma peccant, subveniri non
posse baptismate, sed alio remedio, quod
pœnitentia est. 2. Chrysof. qui lib. de
Sacerdotio: *Neque enim solum, inquit,
cum nos regenerant, sed etiam postea
condonandorum nobis peccatorum potestatem
obtinent.* 3. S. August. qui lib. 2.
de adulterinis conjugis c. 16. ait: *Si à
Catechumeno factum est homicidium, bap-
tismate abluitur, si à baptizato, pœni-
tentia & reconciliatione sanatur.* Accedit
1. quod iidem Patres Tertullian. Ambros.
Hieronym. Clemens Alexandr. Gregorius
Nazianzenus, &c. penitentiam vo-
cent alteram post naufragium tabulam,
item baptismum laboriosum, baptismum
lacrymarum. Accedit 2. constant Ecclesie
disciplina & usus, quo in crimina lapsi
conferri peccata sua, & penitentiam
agere debuerunt, de quo jam modo.

§. II.

De Confessione secundum se, & ejusque ad
salutem consequendam necessitate
ex præcepto Christi.

9. Hujus Sacramenti partes essentia-
les voluit Christus esse Contritionem,
Confessionem, quæ Sacramenti
sunt

sunt materia, ac Absolutionem à Sacerdote legitimo factam, quæ est ejusdem forma, Satisfactionem denique, quæ integret idem Sacramentum.

Propositio constat ex notis historicis in Confessionem, absolutionem, satisfactionem, ac Ministrum hujus Sacramenti jam dandis; contritio enim sicut amplissimam materiam præbet prælectionibus scholasticis, ita historice non venit commentanda. Et ut à Confessione telam ordiamur

10. Confessionis necessitatem ex divina lege descendente nemo hæreticorum ante Sæculum XIV. inficias ivit, si Novatum & Novatianum, ipsosque Novatianos, antequam in castra Montanistarum transiret, excipias.

Montanistas Confessionem admisisse, ut Sacerdos possit discernere, quam sint peccata remissibilia, quæ non, ex eorum dogmate, quo volebant quædam esse peccata remissibilia, quædam vero irremissibilia à Clavibus Ecclesiæ colligitur. Et ob eandem causam Novatiani quoque Confessionis necessitatem admitterunt, mitigati nimirum, de quibus Tit. 7. N. 16. Novatum enim & Novatianum & rigorosos Novatianos Claves Ecclesiæ simpliciter abstulisse, consequenter & Confessionis necessitatem negasse ex ibidem dictis patet. Secundo Audianos sola opera laboriosa poenitentibus post Confessionem imponi solita suppressisse probat Witassius ex Theodoro lib. 4. *Hæret. Fab.* c. 10. Tertio Waldenses eandem nobiscum fidem circa Confessionis necessitatem habuisse adstruit ex Reynero, qui adversus hos scripsit An. 1250. & ex responsionibus ejusdem Waldensis ad interrogata Catholicorum circa hoc tempus, qualia ea exhibet Ms. Codex Bibliothecæ Colbertinæ; imo reliquæ Waldensium, Bucero, & Oecolampadio Sæculo XVI. instantibus, ut suum de Confessionis necessitate ex jure divino placitum ejurarent, acriter resisterunt,

teste *Egidio in hist. Eccl. reform.* donec tandem An. 1536. agente Favello in Calvinii caltra concesserint. Vane ergo de ipsis gloriantur Calvinistæ & Lutherani. Wicleffus ergo apud Thomam Waldensem Tom. 3. c. 69. docuit, si homo fuerit contritus, Confessionem Sacramentalem esse inutilem. Et ibidem c. 71. Confessionem auricularem esse novitum inventum, & ab Innoc. III. esse institutum. Quem errorem non assumpsit Joannes Hus, ejusque affectæ, ut ex propriis eorum monumentis probant fratres Wallenburgici Tom. 2. pag. 18.

11. Contrarium ergo de necessitate Confessionis dogma ad finem Sæculi XIV. exortum, Sæculo XV. & XVI. propagatum est per Novatores.

Sub Sæculi XV. finem Petrus de Osma damnatus est, quod diceret Confessionem non esse jure divino necessariam. Quod Lutherum & ejus sequaces attingit, magna est apud ipsos in hoc puncto dissensio; nam, teste Witasse, Lutherus in Catechismo minori vult à poenitente omnia peccata, quorum conscius est, Evangelii Ministro exponi. E contra Confessio Aug. art. 11. in terminis habet: *Quamquam non sit necesse, omnia peccata in Confessione narrare.* Vulgo vero affirmant, Confessionem non esse à Christo omnibus in crimina lapsis præceptam. 2. Eam esse non oportere omnium & singulorum peccatorum. 3. Nullam ei per se inesse vim ad justificationem peccatorum, utpote quæ sola fide perficiatur. Calvinus vero, ejusque Sectatores Confessionem duplicem distinguunt, generalem, & particularem, seu distinctam criminum patrorum; generalem tum apud Deum, tum apud homines necessariam esse statuunt; particularem vero apud solum Deum, & apud homines solum, dum peccatis homines læsi sunt; ita ut si quis in fratrem peccaverit, necesse sit, ut peccatum suum agnoscat, antequam veniam mereatur; si autem peccaverit cum

cum offensione plurimorum, volunt præterea, ut coram Ecclesia se reum fateatur, quo divinam Gratiam resarciat. Confessionem interim occultorum peccatorum utilem & laudandam admittunt, sed necessariam esse negant cum Calvino lib. 3. *Instit.* c. 4. & Dallæo in præf. ad suum lib. *de Confess.* Contra quos probandum jam est, Confessionem distinctam peccatorum omnium, etiam occultorum esse ex divino præcepto necessariam ad salutem consequendam.

12. Confessio distincta peccatorum omnium etiam occultorum à Christo instituta est, ut omnibus in peccata lethalia post baptismum lapsis necessarium ad salutem remedium.

Propositio hæc manifeste sequitur ex autoritatibus Matth. 16. v. 19. Joannis item 20. v. 21. N. 4. adductis. Monstratum quippe jam est per dicta præcedentia Apostolos illis Christi Verbis accepisse potestatem absolvendi Fideles post Baptismum lapsos, (de Infidelibus enim ait S. Paulus: *Quid enim mihi de iis, qui foris sunt, judicare?*) cum vero ibidem accipiant potestatem non vagam quovis obvio in peccatis in genere dolentes absolvendi, sed quorundam peccata remittendi, quorundam retinendi, quæ ex dictis ibidem de *Potestate baptizandi* intelligi non potest contra Calvinii singularem sententiam, aperte constat eos accepisse potestatem *Judicariam*. Hoc autem posito sua sponte consequitur, necessariam omnino Fidelibus esse distinctam etiam occultorum Confessionem (si causam impotentis excipias), ut eorum remissionem recipiant; nec remitti illis peccata, quæ Sacerdotes non remittenda judicaverint, supposito nimirum, quod illa per perfectam contritionem junctam NB. cum proposito vel explicito, vel implicito Confessionis non eluerint, de quo agunt Theologi; eo vel maxime quod Christus Joan. 20. ante collationem hujus potestatis declarat eodem modo se mittere

Apostolos, quo ipse à Patre missus fuerat ad salvandos Fideles, dicens: *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos;* ac proinde quemadmodum nemo liberatur, nisi per Christum, sic nullus solvitur, nisi per Apostolos & eorum Successores. Sed his textibus commendari necessitatem Confessionis distinctæ peccatorum, & quidem non tantum eorum, quæ publice cum scandalo perpetrata sunt, verum etiam occultissimorum, demonstrabimus iterum ex testimoniis Patrum omnium Sæculorum, consensuque Ecclesiarum. Ex quibus primo mendacii arguuntur Hæretici, & imprimis Dallæus, affirmare audentes, ante Innocentii tempora, qui sedit Romæ Sæculo XIII. nullum Romanorum Pontificum Sacramentalem Confessionem inculcasse, sed hæc esse ejusdem inventum. Secundo ejusdem Dallæi, & ipsi adherentium Calvinistarum effugia prævertentur, quibus testimonia Patrum ad solam Confessionem publicam, & quidem criminum solum publicorum, tantummodo extendunt.

13. Patres primorum III. Sæculorum Confessionem commendarunt, voveruntque ad ignis æterni evasione, vitæque beatæ consecutionem lege divina necessariam, non illam Deo factam, sed ei, qui præest, nec solum in animo, sed ore; hæcque his Sæculis institui solita est, etiam de his peccatis, quæ Ecclesiæ nullum scandalum præbuerunt, sed in occulto, vel etiam interno consensu perpetrata sunt.

Omnia hæc membra, quibus Protestantium effugia plene præoccupantur, ex afferendis Patrum testimoniis, Conciliorum Canonibus, Pontificum Decretis, Ecclesiæque sensu nitide probabuntur. Et quidem pro I. Sæculo quidam ex nostris afferunt ep. Barnabæ, in qua N. 19. varia inter monita salutis commendat Confessionis usum, inquiens: *Conferimini peccata vestra.* Item Clementis ep. ad Jacobum Fratrem Domini, Apostolicæque

Constitutiones sub ejus nomine editas; in qua ep. N. 15. loquitur de iis, qui vomant, hoc est, consentunt delicta, tanquam morbidam bilem, & à morbo alleviantur, recipientes salutarem ex sedulitate sanitatem. Quae monumenta quamquam sint apocrypha, duo tamen non levis momenti rei Catholicae conferunt. Primum, quod ep. Barnabae ante finem Saeculi secundi scripta sit, cum citetur non semel à Clemente Alexandrino; Constitutiones vero Clementis ac epistolae à Rufino Saeculo IV. latinitate donatae sint. Secundum, quod fateantur Protestantes nullum tunc temporis quoad hoc caput in Ecclesia diffidium exhibuisse, atque ideo nihil est ab uno probatum, quod ab aliis probari non potuerit. Pro Saeculo H. S. Irenaeus lib. 1. c. 9. de Marco haeretico & prestigitatore, ac pluribus mulierculis ab eo seductis differens: Haec, inquit, sapissime conversa ad Ecclesiam Dei, confessa sunt, & secundum corpus exterminatas se ab eo, & velut cupidine inflammatas valde illum se dilexisse. Tum addit de Uxore cujusdam Diaconi, quae simile infortunium passa, omne deinceps tempus in exomologesi consummavit, plangens, ac lamentans ob hanc, quam passa est ab hoc mago, corruptelam. Denique lib. 3. c. 4. de Cerdone modo latenter docente, modo vero exomologesim faciente sic habet: Consummavit modo quidem latenter docens, modo exomologesim faciens. Ex quo liquet, Confessionem criminum in Ecclesia primo & secundo Saeculo fuisse usurpatam, nec eam de publicis tantum criminibus, sed etiam de occultis animi libidinibus. Quod autem instituta sit coram Sacerdotibus, patet ex diffidio Montanistas inter & Catholicos exorto, quorum primi duos peccatorum ordines constituerunt, quorum alia irremissibilia, alia venialia essent, utriusque poenitentiam indicabant, sed post exantlatos poenitentiae labores veniam graviorum à solo Deo expectari

volebant, aliorum vero ab Episcopo concedi, de quo vide tit. 7. N. 15. Catholici vero omnium criminum remissionem per Sacerdotes fieri posse ex traditione Patrum, utique Apostolicorum, ac Apostolorum, sustinebant. Ex hac autem controversia manifestum est, inquit eximius Witalse, omnia peccata Confessione tunc obnoxia fuisse, 1. Quia omnibus, etiam levioribus, poenitentia indicabatur; non poterat autem, nisi illa Confessione innotescerent. 2. Quia graviora ab aliis erant secernenda. 3. Quia vel ipsis peccatis venialibus Episcopus veniam imperiebatur. In cujus confirmationem adducit ex Tertull. lib. de Poenit. c. 9. & 10. infiguere locum, qui ita sonat: Hujus igitur poenitentia secunda & unius, quanto in archo negotium est, tanto operosior probatio est, ut non sola conscientia praeservetur, sed etiam aliquo actu administratur. — Plerosque tamen hoc opus ut publicationem sui aut suffugere, aut de die in diem differre praesumo, pudoris magis memores, quam salutis; velut illi, qui in partibus verecundioribus corporis contracta vexatione conscientiam mendacium vitant, & ita cum erubescencia sua pereunt. — Grande plane emolumentum verecundiae occultatio delicti pollicetur. Videlicet, si quid humana notitia subdlexerimus, proinde & Deum celabimus? adeone existimatio hominum, & Dei conscientia comparantur? an melius esdamnum latere, quam palam (hoc est, Confessione se prodentem) absolvi? En Confessionem distinctam omnium delictorum Sacerdotibus factam Saeculo II. in eandem Confessionem ab Ecclesia existimata absolute necessariam ad consequendam salutem. Sed ad Saeculum III. procedamus, in cujus initio occurrit Origenes, qui Homil. 2. in Pl. 37. ad illud, Iniquitatem meam ego cognosco: Vide, inquit, quod edocet nos Scriptura, quia oportet peccatum non celare intrinsecus. Fortasse enim sicut ii, qui habent intus

in-

inclusam etiam indigestam, — si vomuerint, relevantur; ita ii, qui peccaverunt, siquidem occultant & retinent intra se peccatum intrinsecus, urgentur, & propemodum suffocantur à phlegmate & humore peccati; si autem sui accusator fiat, dum accusat semetipsum & confitetur, simul vomit & delictum, atque omnem morbi digerit causam; tantummodo circumspecte diligentius, cui debeat peccatum confiteri, proba prius medicum, cui debeat causam languoris exponere, qui sciat infirmari cum infirmante, flere cum flente, — ita ut dum si quid consilii dederit, facias & sequaris. Si intellexerit talem esse languorem tuum, qui in Conventu totius Ecclesiae exponi debeat & curari, ex quo fortassis & ceteri edificari poterunt, & tu ipse facile sanari, multa hoc deliberatione & satis perito medici illius consilio procurandum est. En Confessionis distinctae, etiam occultorum peccatorum, in ejusdem necessitatis agnitionem, in usum Confessionis privatae, seu nostrae auricularis, ut per Icomma dicunt Protestantes, publicaeque in Ecclesia Saeculo III. ab Origine testatum. Sed dicit Dallaeus: Liber hic non est Origenis; at vero communi sententia est Origenis, & quae opponantur contra, à Symmachiano diluuntur l. 3. de Confess. Sed non sit Origenis, est certe veteris Ecclesiae Authoris, de cujus sensu hic solum laboramus. Adde, inquit, Witalassius, quod scribit Sozomenus lib. 7. c. 16. occasione Novatianorum, adversus Ecclesiam insurgentium, factum esse, ut cum hactenus Confessiones exceperent Episcopi, institutus fuerit Presbyter Poenitentiarum, quem omnes in crimina etiam secreta prolapsi adirent, ab eo pro delictorum modo & gravitate dignam & congruentem satisfactionem obeundam accepturi. Ex quo sequitur, eandem ferme tunc fuisse, quae nunc viget, ea in re Ecclesiae disciplinam. Accedit S. Cyprianus,

qui lib. de Lapsis ait: Quanto & fide majores, & timore meliores sunt, qui quavis nullo sacrificii aut libelli facinore restricti, quoniam tamen de hoc vel cogitaverunt, hoc ipsum apud Sacerdotes Dei dolent & simpliciter confitentes exomologesim conscientia faciunt. Dic, Sodes! Christiani Saeculo III. Calvinista, Lutherani, an Romano-Catholici in hoc puncto fuerint?

14. In eandem sententiam de Ecclesiae sensu circa Confessionem distinctam peccatorum, etiam occultorum, atque in aures Sacerdotum fieri solitam, ejusque ad salutem absolutam necessitatem conspirant Patres Saeculi IV.

Primum occurrit Lactantius, qui hujus Saeculi initio Crispi Caesaris primum Praeceptor, demum in summa paupertate mortuus est. Hic lib. 4. Instit. c. 30. Catholicam Ecclesiam ab Haereticis discernens, ait: Sed tamen quia singuli quique ceteris Haereticorum, se potissimum esse Christianos, & suam esse Catholicam Ecclesiam putant, sciendum est, illam esse veram, in qua est Confessio & Poenitentia, quae peccata & vulnera, quibus subiecta est imbecillitas carnis, salubriter curat. Quomodo autem Confessio facienda sit, exponit c. 17. ubi de Circumcisione Judaeorum differens, ait: Ut hoc argumento nos admoneret (Deus), ne involutum pectus haberemus, id est, ne quod pudendum facinus intra conscientia secreta velemus. Volens enim vitae ac salutis nostrae pro aeterna salute consulere, poenitentiam nobis in illa Circumcisione proposuit, ut si cor nudaverimus, id est, si peccata confessi satis Deo fecerimus, veniam consequamur, quae contumacibus, & admissa sua celantibus denegatur ab eo, qui non faciem sicut homo, sed intima & arcana pectoris intuetur. Loquitur hic Lactantius de Confessione arcanorum, quae extrinsecus prodeat, quaeque sit ineluctabilis necessitatis. Secundus pro eodem Saeculo testis est Ath-

Vvv 2

fer-

sermone in illa verba, *Profecti in pagum. - inveniatis pullum alligatum, &c.* ubi N. 7. ait: *Si nondum soluta sunt vincula tua, trade teipsum Discipulis Iesu; adjust enim, qui nos solvant accepta ea à Salvatore potestate, Quodcumque ligaveris, &c. quem sermonem immerito Athanasio obnegat Dallæus, cum in omnibus Mss. reperitur. Tertius est S. Hilarius, qui in Matth. c. 18. de Clavibus à Christo Ecclesie concessis sic habet: *Ad terrorem autem metus maximi, quo in præsens omnes continerentur, immobile severitatis Apostolica iudicium præmisit, ut quos in terra ligaverint, id est, peccatorum nobis innexos reliquerint, & quos solverint, Confectione videlicet venie receperint in salutem, hi Apostolica conditione sententia in Cælis quoque aut soluti sint, aut ligati. Gratis autem Dallæus pro Confectione putat legendum Concessione; tum quia omnes ad unum Codices Mss. habent tó Confectione; tum esto legi deberet Concessione, hoc Dallæi causam non juvaret, quia ex ipsa Hilarii periodo Confectionis necessitas ultro consequitur. Inter Patres Græcos S. Basilius plura nobis ejusdem Confectionis monumenta reliquit; tres enim epistolæ ad Amphiloebium canonicas scripsit, quæ id unum præstant, ut certæ & propriæ singulis peccatis pœnæ luendæ attribuantur. Id autem peragi non poterat sine Confectione, seu exomologesi, de quo infra uberius. Præterea idem S. P. in regulis brevioribus interrogatione 288. sciscitatur: *An qui peccata sua confiteri vult, omnibus passim, & quibusvis ea confiteri debeat, an certis quibusdam? atque sic statuit: Quoniam igitur etiam conversionis modus accommodatus esse debet ei, qui peccat, & propterea opus est fructibus dignis penitentiae, necessario iis peccata aperiri debent, quibus credita est dispensatio Mysteriorum Dei. Confisiant in hanc rem S. Gregorius Nyssenus, & Ambrosius, quorum primus Ora-***

tionem 10. contra Eunomium ait: *Si enim venerandorum & honorabilium nominum SS. Trinitatis Confectio est inutilis; etiam sunt Ecclesie Ritus: in his autem Ritibus est sigillum, deprecatio, Baptisma, peccatorum Confectio. Item in sermone adversus eos, qui alios acerbe judicant; Afflictionis participem & socium sume Sacerdotem, - - audacter ostende illi, quæ sunt recondita animi arcana, tanquam occulta vulnera medico detere. Ne quis autem putet consilium hoc esse duntaxat, non præceptum, subdit: Incertus est terminus vite; discessum à vita diligentia prævertamus. - - & ardentem exoriantis illius ignis. Ambrosii sententia adeo in rem nostram clara sunt, ut supervacaneum sit eas referre; facta proinde ejusdem Patris iisdem substituiimus. Sic enim narrat Paulinus ejus Diaconus in ejus vita N. 39. commendans summam ejus in penitentes benignitatem. Erat, inquit, gaudens cum gaudentibus, & fletus cum fletibus. Siquidem quotiescumque aliquis ad percipiendam penitentiam lapsus suos confessus esset, ita sebat, ut & illum flere compelleret; causas autem criminum, quas illi confitebantur, nulli nisi Domino soli, apud quem intercedebat, loquebatur. En Confectionem secretam in Ecclesia Mediolanensi; at quod esset necessaria ad remissionem peccatorum, idem Paulinus peccatores alloquens subdit: *Ipsæ (peccator ejusmodi) sui accusator est, nec expectat accusatorem, sed prævenit, ut confitendo suam allevet ipse delictum, ne habeat quod adversarius criminetur, - - dans honorem Deo, cui nuda sunt omnia, & qui vult vitam magis peccatoris quam mortem.**

15. Ex factò Nectarii ad finem Sæculi IV. non potest colligi Confectionem secretam peccatorum occultorum ab Ecclesia fuisse consideratam ut rem adiaphoram, & lege divina minime præceptam.

Histo-

Historiam famofam refert Socrates lib. 5. c. 19. juxta Valefii Versionem. Sub idem tempus, inquit, Presbyteros Ecclesiarum, qui penitentiam præerant, placuit aboleri, idque ob ejusmodi causam. Postquam Novatiani se ab Ecclesia sejunxissent, eo quod cum illis, qui persecutione Deciana lapsi fuerant, communicare noluerint; ex illo tempore Episcopi Penitentiarum Presbyterum albo Ecclesiastico adjecerunt, ut qui post Baptismum lapsi essent, coram Presbytero ad eam rem constituto delicta sua confiterentur; & apud alias quidem Sectas hæc regula etiamnum perseverat, soli vero Homosiani, & qui cum illis in fide consentiunt Novatiani Presbyterum penitentia præpositum rejecerunt. Nam Novatiani ne initio quidem supplementum hoc admiserunt; Homosiani vero, qui nunc Ecclesias obtinent, cum hoc institutum diu retinissent, tandem Nectarii Episcopi temporibus abrogarunt ob facinus quoddam, quod in Ecclesia commissum fuerat. Mulier quaedam Nobilis ad Penitentiarum Presbyterum accedens delicta post Baptismum à se perpetrata sigillatim confessa erat: Presbyter vero præcepit Mulieri, ut jejuniis & orationibus continuis vacaret; quo scilicet una cum delictorum Confectione opus etiam penitentia conveniens ostenderet. (Græce, hi de gyri probamusa, quod Christophorus vertit: Mulier longius in confitendo progressa) aliud facinus confessa est, Ecclesia videlicet Diaconum cum ipsa stupri consuetudinem habuisse. Id cum dixisset, Diaconus quidem Ecclesia ejectus est, Populus vero graviter commoveri capit. Neque enim solum ob scelus quod patratum fuerat, indignabatur: verum etiam eo quod factus haud mediocris atque infamia hoc facto aspersa videbatur Ecclesia. Cum igitur eam ob causam Ecclesiastici homines disterni appeterent, Eudemon quidam Ecclesie Presbyter, Alexandria oriundus, Episcopo Nectaria suavit, ut Penitentia-

rium quidem Presbyterum expungeret, unumquemque vero pro arbitrio & pro animi sui conscientia ad Sacramentorum Communionem suerit accedere; neque enim aliter fieri posse, ut Ecclesia ab omni probo libera esset. Hæc ego cum ab ipso Eudemone accepim, hisoria huic inserere non dubitavi. — Et initio quidem Eudemoni ista dixi: Consilium tuum, o Presbyter, utrum Ecclesie profuerit, an non, Deus viderit. Cæterum ansam ex eo singulis datam esse video, ut delicta sua invicem amplius non coarguant, nec observent præceptum illud Apostoli, quod ita se habet: Nolite communicare operibus infructuosis te nebrarum, sed potius redarguite. Verum de his satis.

Sozomenus circa Sæculi V. medium cum Socrate Eusebianæ Historiæ Continuator eadem refert lib. 7. c. 16. Per idem tempus, inquit, Nectarius Constantinopolitanus Episcopus Presbyterum illum, qui præpositus erat penitentibus, primus ex Ecclesia sustulit: ejus exemplum omnes fere Episcopi postea sunt secuti. Quid autem hoc sit, & unde originem sumpserit, & quam ob causam sublatum sit, alii quidem aliter fortassis narrant: ego vero ea dicam, quæ sentio. Cum in nullo penitus peccare diviniore ejusdem nature sit & humane sepiantioris, penitentibus vero etiam si sepius deliquerint, veniam dare Deus præceperit: cumque in petenda venia peccatum necessario confiteri oporteat; grave & molestum ab initio jure & merito visum est Sacerdotibus tanquam in theatro, circumstante totius Ecclesie multitudine, crimina sua evulgare. Itaque ex Presbyteris aliquem, qui vite integritate & prudentia polleret, huic officio præferunt; ad quem accedentes ii, qui deliquerant, actus suos confitebantur. Ille vero pro cuiusque delicto quid aut facere singulos aut luere oporteret pœnæ loco indicens, absol-

absolvebat contentes, à se ipsis penas eriminum exacturos. Verum Novatianis quidem, qui nullam rationem habent penitentiae, nihil hac re opus fuit. Apud reliquas autem Sectas hic mos etiamnum perseverat, & in Occidentalibus Ecclesiis, ac praecipue in Ecclesia Romana, studiose observatur. Illic enim in propatulo est Penitentium locus, in quo stant mæsti ac veluti lugentes. — In Constantinopolitana autem Ecclesia certus Presbyter constitutus erat, qui Penitentibus praesert, donec Matrona quadam nobilis ob peccata, quae confessa fuerat, iussa ab hoc Presbytero jejunare, ac Deum suppliciter orare, dum hujus rei causa in Ecclesia moraretur, à Diacono se stupratam esse prodidit: quo cognito Plebs omnis vehementer succensuit. — Nectarius vero eum, qui stuprum admiserat, Diaconatu exiit. Cumque nonnulli consilium ei dedissent, ut unicuique, prout conscius esset, ac fiduciam sui haberet, ad Sacrorum Mysteriorum communionem accedendi liberam faceret potestatem; Presbyterum, qui agenda penitentiae praepositus erat, abolevit. Atque ex eo tempore id firmum ac stabile permansit, vetustate, eique adjuncta gravitate ac severitate, jam cum ut opinor, in laxam ac dissolutam vivendi rationem paulatim delapsa. Nam antea, ut equidem existimo, minora erant peccata, tum ob reverentiam eorum, qui sua ipsi delicta enuntiabant, tum ob severitatem Iudicum, qui ad id erant constituti. Hac sola historia in auras sua sponte abire existimant Novatores, quidquid Catholici ex primorum quatuor saeculorum monumentis corradunt ad probandum Confessionem distinctam peccatorum tum fuisse exilimatam ex praeepto divino necessariam ac consequendam salutem. Et quidem Calvinus lib. 3. Instit. c. 11. N. 7. cum non posset negare eam, quae apud nos ultitur, Confessionem ante haec tempora invaluisse, id ultro concedit;

sed ex hoc Nectarii facto colligit, eam Juris Divini non fuisse, quippe quae ab eo Praesule plerisque aliis assentientibus abrogata sit; tum procaciter Catholicis insultans: *Hic, hic, inquit, aures avari isti erigant! si enim lex Dei erat auricularis Confessio, qui ausus est Nectarius eam refugere & convellere?* Sed quam ægrum olfactum habuerit Arcadius iste Leo in subodorando sensu genuino Scripturam citatorum, vel ipse devotissimus ejus discipulus Dallæus prodit, qui hac in parte Magistrum adoratum proflus deserit, dum Baronio, Bellarminoque subscribens affirmat, ex narratione Socratis & Sozomeni nihil aliud colligi posse, quam à Nectario, aliisque plurimis Episcopis solum Penitentiarium publicum, ejusque munus fuisse sublatum, de quo infra; qui tamen ex hactenus dictis, & ex ipsa historia aperte convincitur, quod vigilias suas, & lucubrationes contradictionis spiritui sacraverit, dum illis non obstantibus negat & pernegat secretam, seu auricularem Confessionem ante Innocentium III. seu ante Saeculum XIII. unquam existisse: quin nec existentiam Confessionis publicae occultorum delictorum ex ullo horum Saeculorum genuino monumento posse probari, sed solum Penitentiam publicam in crimina publica, ad tribunalia Episcoporum delata, adhibitam. Quod quantæ auidæ sit, cuiuslibet Protestantium cordato dijudicandum relinquo. Ex Catholicis ergo Latinis Latini hanc Socratis & Sozomeni narrationem ut falsam rejicit; cum uterque Novatianis, reconciliationis Ecclesiasticæ hostibus, favisse aperte convincatur: sed resellitur communiter ex circumstantiis historiae, quæ tales sunt, ut mentiri etiam volentes non potuerint. Secundo Valensis & Canus arbitratur, Confessionem Sacramentalem reipsa à Nectario fuisse antiquatam, eumque graviter in hoc peccasse: sed hæc sententia convellitur ex viri hujus sanctitate, & omissa reliquorum

rum Episcoporum reprehensione in re tanti momenti. Tertio Petavius existimat, sublatam fuisse Penitentiam publicam; sed hæc post mortem Nectarii tum Constantinopoli, tum alibi adhuc viguisse ex dicendis infra constabit: eam nihilominus recentissime tuetur Bertus. Quarto Baronius & Bellarminus existimant, Nectarium hoc decreto Confessionem publicam abrogasse una cum suis Ministris, quod multis suadent historiae circumstantiis; sed Witasse conatur evincere eo decreto Constantinopoli alibique solum Presbyterorum Penitentiarium, totumque ejus munus circa penitentiam publicam, nec quidquam amplius abrogatum fuisse, quod infra suo loco sublinebimus. Ad nostrum intentum illic sufficit, stante eodem decreto Confessionem omnium peccatorum, etiam vulgariam, inviolatam permanisse, quod multa evincunt. Primo enim cuncti, qui praecesserant Patres, eam ad salutem esse necessariam statuerant, ut patet ex dictis: id autem convellere nec voluit, nec potuit Nectarius. Secundo, hæc ipsa in historia non levia sunt ejusdem rei vestigia; 1. enim id potissimum à Presbytero postulabatur, ut prudentia & taciturnitate polleret; ergo ei etiam arcana probebantur. 2. Mulier illa perhibetur sua ei delicta post baptismum perpetrata sigillatim detexisse. 3. Sozomenus id necessarium esse animadvertit, quia videlicet sine Confessione venia peccatorum obtineri non potest: verba sunt Witassii. Quam Confessionem Constantinopoli post fata Nectarii superflitem mansisse ex Chryostomo, & Joanne Jejunatore, ejusdem Successoribus, Synodoque Trullana mox demonstrabimus.

16. Intentum Dallæi non juvat, quod in citata historia legatur, Nectarium liberam cuique fecisse potestatem, ut ad arbitrium, & pro animi sui conscientia ad Sacramentorum Communionem accederet; ex quo infert: nulla ergo lex erat

Confessionis ante Communionem Sacramentorum facienda.

Bene enim negat Witasse, Nectarium hæc potestatem unicuique fecisse absolute, sed solum comparate ad tempora præcedentia; 1. quia olim magna & anxia in Fidelium mores inquisitio fiebat; quod refert Origenes lib. 3. contra Cellum inquitens: *Apud Christianos quidam sunt consuetudines ad inquirendum in vitam & mores eorum, qui ad Sacra ipsorum accedunt, ut eos, qui turpia perpetraverunt facinora, à publicis eorum conventibus arceant.* Cum hæc ergo cura Presbytero Penitentiariorum demandata esset, totus in eo erat, ut latentes deprehenderet, resistentes premeret, cunctos observaret. Sic fiebat, ut è facinorosis nemo fere effugeret. Aut enim penitentiam effugiantibus ob delicta occulta, aut ad eam cogebantur ob delicta publica. Id autem suffulit Nectarius, ex quo libertas nata est pro arbitrio fere & animi sui conscientia ad tremenda Mysteria accedendi. 2. Penitentiariorum Presbyter olim non certum duntaxat penitentiae tempus assignabat, sed etiam an eam legitime, & prout par erat, obiret, explorabat; alioquin illos prohibebat à Sacris; post Nectarii autem Decretum, quisque pro animi sui conscientia eaungebatur, & postmodum sine ullo examine ad communionem admittebatur. Atque hæc duo sunt imprimis capita, de quibus Socrates ac Sozomenus conqueruntur. Hæc Witassius, qui tamen subdit: *Cave autem eorum verba ad vivum referes, ut omnino libertas concessa esse existimetur: Hæc enim interpretandi ratione omnem penitentiam publicam necessitatem everteres; & quidem multo felicis & plausibilis, quam secreta Confessionis.* Nam de Penitentia publica agunt illi Scriptores; non autem ei praefectum esse Presbyterum publicum; eum vero à Nectario abrogatum esse narrant, & unicuique factam esse potestatem, ut arbitrio suo ad Sacra Mysteria

steria adiret. Quis inde non inferret abolitam esse penitentiam publicam? (id enimvero infert Petavius & Bertus) atqui ea tamen abolita non fuit, idque fatetur Dallæus : ergo multo minus antiquata fuerit Confessio. Si enim post sublatum Presbyterum Penitentiarium illibata perseveravit ut antea penitentia publicæ necessitas, longe potiori jure Confessio : Socratis enim ac Sozomeni oratio magis impetit penitentiam, quam Confessionem. Pergit Witasse : At inquit, ajunt historici nullam postmodum viguisse adversus scelera oburgationem. Distinguo : oburgationem publicam, C. privatam, N. id patet ex historiæ contextu ; loquuntur enim de more delationum ac Confessionis publicæ quondam usurpato, quem putant summè fuisse ad coercenda flagitia utilitatis. Sed de hoc infra uberius, agendo de Satisfactione.

17. Confessionis distinctæ peccatorum, etiam occultorum, necessitate Sæculo V. agnoverunt Nectarii Successores, alique Patres.

Inter hos primo loco occurrit S. Joannes Chrysoströmus, qui suis in scriptis nihil omisit, quod ad Ecclesiæ doctrinam niendam conducere. Sive eam, qua pollutis Sacerdotes in peccatis remittendis, auctoritatem ; sive eam, qua singuli adstringuntur in iis Sacerdotum judicio subjiciendis, necessitatem ; sive horam in delictis enumerandis, aut illorum in explorandis diligentiam ; sive etiam tempus ad Confessionem maxime opportunum spectes ; loca plurima oris aurei profert Witassius : ex quibus unum celebriorem huc transcribimus, qui exstat in homilia de Muliere Samaritana Tom. 6. ubi ait : Imitemur & nos hanc Mulierem Samaritanam, & ob propria peccata non erubescamus, sed Deum timeamus. Jam vero contrarium fieri video ; nam eum, qui nos judicaturus est, non reformidamus ; eos vero, qui nullatenus nos lædunt, perhorrescimus, & ignominiam ab

ipsis inurendam reformidamus. Quapropter eo ipso, quod timeamus, penam sustinemus ; qui enim homini detegere peccata erubescit, Deo vero cernente facere non erubescit, neque confiteri vult, neque penitentiam agere ; in die illa non coram uno vel duobus, sed universo terrarum orbe spectante traducetur. Hæc dic, Sodes, si veritas tibi cordi est, clarioribus ne terminis Chrysoströmum suam Orientalisque Ecclesiæ sententiam de necessitate Confessionis secretæ ac distinctæ, occultorum etiam peccatorum, exprimere potuisset ? quam cum alibi, ac nominatim lib. 3. de Sacerdotio cap. 5. iisdem terminis Sacerdotibus esse faciendam asserat, qua fronte audent Protestantes, ac inter illos Dallæus, hunc Patrem spectatissimum cum Ecclesiæ Orientali Sæculi V. in suas partes trahere ? Sane Dallæus, qui Chrysoströmum tanquam murum aneum Catholicæ de necessitate Confessionis sententiæ opponere sibi videtur, non feliciore successu farraginem testimonium, quæ sibi favere videntur, ex ejus operibus corrasit, quam in controversia de transubstantiatione collegit testimonia Patrum, Eucharistiam panem, typumque dicentium, de quo vide lib. 1. Tit. 1. N. 258. & seqq. Sicut enim ibi vidimus Patres pro exigentia variorum thomatium in homiliis ac concionibus assumptorum allegorice ac varie de Eucharistia locutos fuisse ; qui tamen sententiam suam de transubstantiatione, dum agunt de dogmate, nitide exponunt, ex qua proinde obscuriora eorum loca veniunt dilucidanda ; ita in presenti quoque materia se gessit Chrysoströmus, nam citato ac aliis in locis clare mentem suam explicat ; dum vero hom. 21. ad Populum Antioch. dicit : Deum sibi soli rationem (peccatorum) reddi jubere, alioquitur Catechumenos, eosque penitentiam baptismi præviæ edocet : his vero utique non est necessaria Confessio. Dum vero alibi dicit, non esse opus, ut peccata con-

conservis cõfiteamur, vult confessionem peccatorum hominibus obvis, qui nos probro afficiant, vel in publicum profertur, ut loquitur homil. 3. de incomprehensibili Dei natura, non esse faciendam, aut non esse ad salutem necessarium peccata publice ac in Theatro, ut ibi etiam dicit, revelare. Quamvis vero, dum alicubi disserit Confessionem publicam non esse necessariam, de necessitate Confessionis privata taceat, eam propterea non negat, tacere enim non est negare, præsertim cum quis alibi aperte affirmat ; nec Orator pro suggestu in anni themate omnia tractat. Dum vero idem S. Pater alibi remissionem peccatorum Confessionis Deo factæ adscribit, non negat Confessionem homini fieri præterea necessario debere, sed nobiscum catholice sentit, effectum Confessionis posse sine Confessione oris sola Confessione cordis consequi ; non enim dicimus Confessionem vere contrito peccata delere, sed ipsam contritionem cum preparatione animi ad Confessionem oralem sociatam. Telas ergo aranæ textit Dallæus, quas in tract. de Sacram. Pœnit. q. 4. art. 3. difflat Witasse, & illustriores nostri Polemici. Et sua sponte ruunt argutiunculæ hominis petulantis ingenii, si ipsis cum Chrysoströmum Patrum, Ecclesiarumque omnium consensus opponatur. Inter hos eodem Sæculo V. Innocentius I. ep. ad Decentium c. 7. De penitentibus vero, inquit, qui sive ex gravioribus commissis, sive ex levioribus Penitentiam gerunt, quinta feria ante Pascha eis remittendum Romane Ecclesiæ consuetudo demonstrat. Caterum de pondere æstimando delictorum Sacerdotis est judicare, ut attendat ad Confessionem Penitentis, & ad fetus atque lacrymas Corrigitis ; ac tum jubere dimitti, cum viderit congruam satisfactionem. Sane si quis in agritudinem incidit, atque usque ad desperationem devenit, ei est ante tempus Paschæ relaxandum, ne de Sæculo sine

communione discedat. Innocentio concinit Hieronymus lib. 3. Comment in c. 16. Matthæi inquit : Quomodo ergo ibi (in Levitico) Ieprosus Sacerdos mundum vel immundum facit, sic & hic alligat vel solvit Episcopus & Presbyter ; non eos, qui insontes sunt vel noxii, sed pro officio suo, cum peccatorum audierit varietates, sicut qui ligandus sit, quive solvendus. Plura in hæc rem ex S. Augustino congerit Witasse, & alii. Illustriorem locum referam ex ejus epist. 180. nunc 228. Ad Honoratum, in qua detretet Pastores, ne in perfectione fugiant, inquit : An non cogitamus, cum ad istorum periculorum pervenitur extrema, — quantus in Ecclesia fieri solet ab utroque sexu, & ab omni ætate concusis ; alii baptismum Flagrantibus, aliis reconciliationem ; — ubi si Ministri desint, quantum exitum sequitur eos, qui de isto Sæculo vel non regenerati exeunt, vel ligati ? En absolutio Sacerdotalis necessitatem.

18. Confessionis distinctæ peccatorum necessitas in Ecclesia agnita est Sæculo VI. usque ad XII.

Pro Sæculo VI. inter alia testimonia numero plurima adfert Witassius celebrem locum Joannis Abbatis Raitha in notis ad Scalam Climaci, ubi ait : Quod enim confiteri simpliciter peccata teneamus ex necessitate Divini mandati, patet ex Apostolicis Traditionibus, ac regulis ab eis propositis Ecclesiæ Catholice per Spiritum S. quorum Canonis & inscripta tenentes Dei Sacerdotibus, juxta eorum præceptum, peccata confitentes, indulgentiam & remissionem peccatorum accipere efficaciter digni. Quo loco confunditur impudens Dallæus, qui testimonium Climaci pressus ait, hæc disciplinam fuisse Monachorum duntaxat, ad reliquos Fideles non pertinentem. Sed ut fidem N. 15. datam liberemus Joanni Abbati, addimus Joannem Jejuatoreum, Chrysoströmum in Throno Const. hoc Sæculo

culo Successorem, qui libellum Pœnitentiale scripsit ad usum Ecclesiæ Orientalis, cujus plurimi Authores Græci meminere; is autem est titulus: *Consequentia & ordo erga eos, qui peccata confitentur, observandus, à S. Patre nostro Joanne (Chrysof.) compositus & institutus*. In hoc autem libello: *Qui peccata confessus est, sic oritur: Confiteor tibi Domine factor Cæli & terræ omnia occulta cordis mei; deinde Sacerdos eum interrogat super singulis peccatorum generibus. Denique post exceptam accurate omnium sigillatim delictorum Confessione, idem Sacerdos Pœnitentem absolvit, de qua absolutione infra uberius. Quid ad hæc Arcadius Leo Calvinus, qui omnes Catholicos ob factum Nestarii Afini elogio exornavit? Nestariusne suo decreto Confessionem distinctam peccatorum abstulit? & ejus Successor Chrysofotomus eidem faciendæ libellum Orientali Ecclesiæ præscripsit? monstrat, si potest, in toto Chrysofotomo locum, ubi hæc sua pœnitentia constitutione Prædecessoris sui decretum abrogavit, & ei applaudam. Judicent præterea cordati Calvinista, ego an Calvinus hic sit calumniator? & sanæ eorum censuræ subscribam. Hanc vero persuasionem in utraque Ecclesia perseverasse Sæculo VII. pro Latina Ecclesiæ decretorum testimonium ex S. Gregorio M. adnumero, qui homilia 40. ait: *Quid est peccatorum Confessio, nisi quadam vulnere ruptio? quia peccati virus salubriter aperitur in Confessione, quod pestifere latebat in mente. — Confitendo peccata, quid aliud agimus, nisi malum, quod in nobis latebat, aperimus? Doctores Sancti, dum in Confessione peccati nostri nos instruunt, quasi vulnus mentis per linguam tangunt; & quia nos loquendo à peccatis eripiunt, quasi tangendo vulnera ad salutem reducunt. Pro Ecclesiâ vero Græcâ ad liberandam itidem fidem N. 15. datam Canonem 102. Synodi sextæ Trul-**

lanæ ex plerisque Orientalibus Ecclesiis congregatæ, ubi post præscriptam Corporis Christi reverenter accipiendi rationem dicitur: *Oportet autem eos, qui solvendi & ligandi potestatem à Deo acceperunt, peccati qualitatem considerare, & ejus, qui peccaverit, ad conversionem promptum studium: & sic morbo asferre convenientem medicinam, ne si in utroque immoderatione utatur, ab ejus, qui laborat, salute excidat. Non enim simplex est morbus peccati, sed varius & multiformis. Testimonia pro Sæculo VIII. usque ad XII. hic non adnumero, ne illa repetere cogar acturus de Confessione publica, de Satisfactione, & Absolutione, ubi locum invenient. Ipsi libri Pœnitentiales, qui his Sæculis Parochis ab Episcopis copiose præscripti sunt, fidem Ecclesiæ de necessitate Confessionis abunde produnt.*

19. Quæstio, an ad salutem consequendam necessaria sit distincta peccatorum, etiam occultorum, Confessio, Sæculo XII. non fuit inter Viros Sapientes agitata ut dogma mere scholasticum, & hinc nequaquam liberum fuit unicuique pro arbitrio peccata sua confiteri.

Probat I. testimonio Goffridi Abbatis Vindocinensis, qui cum quidam Guillelmus necessitatem Confessionis intra quatuor crimina circumscriberet, nimirum Hæreticæ pravitatis, superstitionis Gentilis, Judaicæ perfidiæ, & Schismatis fraterni, contra hanc sententiam tanquam contra hæreticam novitatem insurrexit lib. 3. ep. 16. ubi ait: *Igitur de proposita questione, quæ magna ex parte, imo prorsus secundum tuam intelligentiam, Fidei Catholicæ obviare videtur, — & juxta Fidem Christianam sic intelligere (ut tu Guillelme) nec possumus, nec debemus. — Certum est, nihil hoc certius, omnia peccata vel crimina Confessione indigere & pœnitentia. Motus erat ad contrarium sentiendum Guillelmus auctoritate Ven. Bedæ lib. 5. in Lucam cap.*

17. ubi propter hæc quatuor peccata necesse esse ait ad Ecclesiam venire, ac subdit: *Cætera vero vitia tanquam valetudinis & quasi membrorum, atque sensuum, persequimur interius in conscientia & intellectu Dominus sanat & corrigit. Floruit autem Beda Sæculo IX. Ex cujus auctoritate liquet, inquit Dalleus, eam Confessionem, quæ gravioris lepræ immunditiam Sacerdoti pendendam esse scribit, eam esse, quæ publicam pœnitentiam peterent: cætera omnia delicta nihil tum ex ulla Ecclesiæ lege necesse fuisse apud Sacerdotes confiteri. Sed si Calvinista Bedæ locum ita intelligit, seipsum confodit; existimat enim omnia crimina publica fuisse pœnitentiæ addicta, cum tamen Beda quatuor solum crimina, & quidem extra Ecclesiam commissa, enumeret. Intelligendus ergo est de Confessione publica Sacerdotum Collegio faciendâ ad recipiendum verum Fidei aut Ecclesiæ unitatis colorem; qui enim Gentilis est, aut Judæus, aut Hæreticus, & Schismaticus, ad Ecclesiam accedit, hancque lepram suam (de qua ibi in Lucam loquitur Beda) publice confitetur, ut in ejus gremium recipiatur; hoc autem locum non habet in reliquis peccatis, ut hic Bedam explicat Goffridus. Hanc autem esse Bedæ mentem, patet ex ejus Commentario in cap. 5. ep. Jacobi, ubi ait: *Neque enim sine Confessione emendationis peccata queunt dimitti. Quibus verbis procul abest, ut peccata publica intelligat, quin sententiam suam in Lucam mox relatum declarat. Goffrido ad stipulatur Petrus Venerabilis in lib. de miraculis, ubi relata punitione & monitione divina quorundam, qui peccata sua in Confessione celarunt, subdit: *Nullatenus poterat salvari, nisi quod perniciosè celaverat, salubriter studeret confitendo manifestare. S. item Bernardus & dictis & factis eandem Confessionis necessitatem declaravit, tum alibi, tum in Exhortatione ad Milites Templi c. 12.***

ubi ait: *Quod si quispiam confiteri confunditur, — talis pudor peccatum adducit; qui etiam primo miraculo cuidam Josberto agonizanti loquelam restituit, ut confiteri peccata sua posset, uti in ejus vita narrat Guillelmus S. Theodorici Abbas.*

20. Veritati propositionis precedentis non obstat auctoritas Gratiani dist. 1. de Pœnit.

Hanc auctoritatem Dalleus adversus totius Ecclesiæ XII. Sæculo fidem, tot antiquorum Patrum testimoniis firmatam, velut murum æneum opponit: sic autem se habet res. Gratianus Causa 33. Mulierem quandam inducens, quæ crimen à se admisso Deo tantum confessâ fuisset, q. 3. seu dist. 1. de Pœnit. expendit: *An sola Confessione cordis crimen possit deleri? Controversem proponit his verbis: Utrum sola cordis contritione & secreta satisfactione, absque oris Confessione quisque Deo possit satisfacere? Cum autem hæc de re duæ tunc essent opiniones, sic addit: *Sunt enim, qui dicunt, quemlibet criminis veniam sine Confessione facta Ecclesiæ, & Sacerdotali judicio posse promereri. Atque allatis testimoniis Ambrosii, Augustini, aliorumque Patrum, ac Juris Civilis, pergit: *Luce clarius constat, cordis contritione, non oris Confessione peccata dimitti; quod iterum probat variis auctoritatibus. Quibus allatis, alteram sententiam in hunc modum exponit: *Alii è contrario testantur, dicentes, sine Confessione oris neminem à peccato posse mundari, si tempus satisfaciendi habuerit: quam iterum auctoritatibus munit. Jam, inquit Dalleus, juxta Gratianum, duæ erant inter Viros Sapientes & Religiosos opiniones de Confessionis necessitate: ergo libera tunc fuit, & uniuscujusque arbitrio relicta. Ergo lex de Confessione omnibus necessario faciendâ, postmodum à Concilio Lateranensi invecit, Innocentianam vere Tormentum est.****

Sed mirum hunc luteum absque palea dissipat Witassius distinguendo Antec. Juxta Gratianum duæ tunc erant opiniones de Confessione necessitate, quoad effectum, hoc est, quoad veniam consequendam, concedit; quoad præceptum, negat. Et pergit: Duplex quæstio est de Confessione, una Catholicos inter & Hæreticos de necessitate Confessionis quoad præceptum, an videlicet Confessio omnibus in crimina lapsis à Christo præcepta, & in Ecclesia semper usurpata sit? altera inter Theologos de Confessione necessitate quoad remissionem peccatorum, an nempe prima gratia contritione ante Confessionem & Sacramentum, an vero demum in Sacramento obtineatur extra casum necessitatis? Primam de lege ac præcepto Christi circa Confessionem hic non attingit Gratianus, sed secundam, quæ eo tempore non mediocri animorum contentione in utraque partem agitabatur. Cum enim omnes in eo consentirent, quod ad Sacramentum amor Dei, & caritas requirerentur; in eo dissidebant, scilicet, an amor ille, eaque caritas itam divinam gratiam conciliarent, an vero ad eam impetrandam expectandum insuper esset Sacramentum? Ac ii quidem omnes, plerique saltem, quorum scripta ad nos pervenerunt, censuere peccata deleri contritione ante Sacramentum, ita ut absolutio, quæ consequitur, ipsa peccata tunc non solveret, sed solata ostenderet; attamen multi erant, qui aliter sentirent. Atque hæc est controversia, quam expendit Gratianus; disputat, inquam, de effectu Confessionis, non de præcepto. Hanc suam sententiam probat Witassius 1. ex ipso titulo, qui sic concipitur: Si sola Confessione cordis crimen possit deleri. Secundo ex iis, quibus primam opinionem exhibet, verbis. *Sunt enim, inquit, qui dicunt, quemlibet criminis veniam sine Confessione - posse promereri.* Tertio, quia his locutionibus promiscue

utitur, sine Confessione, ante Confessionem, in contritione, non in Confessione: item de venia, de justificatione, de remissione, de mundatione. Sed si ipsa dist. 1. de Penit. iustis ponderibus examine-tur, nihil erit evidentius, Gratianum non de præcepto Confessionis, sed de eo tantum pugnavisse, an fieret in signum venie acceptæ, an in causam justificationis accipiendæ. Quod confirmatur 1. quia Petrus Lombardus Gratiano æqualis in 4. Sent. dist. 17. duplicem proponit quæstionem: primam de Confessionis efficacia iisdem omnino verbis, quibus hanc suam Gratianus, quam insuper iisdem autoritatibus munit; alteram vero de lege ac præcepto circa Confessionem. 2. Quia incredibile est, Gratianum in antiquitate versatum, Confessionis necessitatem in dubium revocare voluisse, quam Veteres innumerabilibus testimonio ubique passim adstruunt. Et hæc sententia est verior, atque ad obviandum tricus Dallæ aptior. Quamvis non sit distindendum varias esse, ac olim fuisse de hoc Gratiani loco opiniones. Et quidem Antonius Aug. in Dialogis exillitiam, totum hoc non esse Gratiani. 2. SS. Thomas, Bonaventura, & Antoninus id interpretati sunt de ipsa Confessione, cujus, etsi à Christo instituta, tunc temporis nullam fixam legem exhibuisse autumant. In horum ergo sententia retorquetur argumentum in Dallæum: Sæculo III. dubitatum fuit à Cypriano cum Africanis, & Firmiliano cum Asianis plurimis Episcopis, an Baptisma ab Hæreticis collatum sit validum? ergo dogma de valore baptismatis non est dogma fidei? negat consequentiam Dallæus: negamus & nos ejus illationem, quod Confessio sit Tormentum Innocentianum; esse enim præceptum Christi, vel non esse, nequam definiri debet ex quorundam hominum dubio subinde emerso, sed ex Scriptura; atque perpetuo Ecclesie sensu, id quod jam præstitimus, & ulterius præstabi-

stabitur. 3. Etsi confitetur Gratianum nihil de Confessione certi habuisse. 4. Gregorius vero de Valentia censet Gratianum turpiter esse hallucinatum, proponendo hanc quæstionem, de Confessione sumptam, tanquam Sæculo XII. inter Viros Doctos controversam; eo quod omnes hujus Sæculi Doctores in Confessione necessitatem conspiraverint, quos refert pro suæ sententiæ confirmatione Witassius, suntque, præter jam relatos Bernardum & Gosfridum, Theobaldus Stampensis, Petrus Cellensis, Robertus Pullus, Riccardus & Hugo Victorini, Petrus Blesensis, Lombardus, Petrus Pictaviensis, quorum testimonia ibidem ad longum adducit, quibus Confessionis necessitatem aperte edicunt: quorum suffragio iterum probabilior evadit Witassii sententia, quæ contra Valentiam opinionem etiam ex hoc sustinenda est, quod Gratianum à turpi hallucinatione liberet; qui ab aliis ex supposito, quod non de Confessione effectu, sed de ipsa Confessione verba faciat, adhuc ita excusatur, quod non loquatur de Theologia suæ ætatis (qua in parte non potuisset falli), sed de Theodoro Cantuariensi, aliisque Veteribus, quorum mentem non ita bene coperat, quam tamen refert, ac Virorum Sapientum ac Religiosorum titulo exornat. Frustra autem contra Witassii sententiam reponit Dallæus, Gratianum inducere Mulierem, quæ adulterii crimen à se admissum Deo tantum corde confessa fuerat, non autem sacerdoti, inferens: Ergo ibi agebat de Confessione cordis, quæ sacerdotis conscientiam excluderet. Respondetur enim, adductam esse hanc Mulierem in occasionem instituentis quæstionis, non in exemplum. Cum ergo hæc illa Mulier statueretur soli Deo confessa esse flagitium suum, inde ansam arripuit Gratianus disputandi, an Confessio facta Deo satis huic Mulieri esse potuerit ad impetrandam illa veniam, non admodum sollicitus,

an Sacerdoti deinceps sceleris confessa fuerit, aut confiteri debuerit, quia ad præsens argumentum non faciebat. Aliunde non satis accuratus fuit Gratianus in proponendis, ordinandis, ac deducendis quæstionibus, de quo vide Lib. 1. Tit. 2. N. 239. & seq. Frustra item reponit 2. hoc ævo reipsa quosdam existisse, qui Confessionis necessitatem inficiati sunt. Hoc enim non negamus, sed minime Doctos ac Religiosos fuisse affirmamus, verum aut Hæreticos aut temerarios. Priores quidem memorant Alcuinus & Gosfridus, sed hos Hæreticos, Sectarios, & Catholica Fidei eversores appellat. Aliorum mentionem faciunt Robertus Pullus, & Hugo Victorinus: sed hos vocat Pullus nimis audaces, ac presumptuosos, Hugo perverfos, qui Scripturas perverterent, quo earum auctoritate malitiam suam defendenter. Videant ergo Calviniani, quos Confessio adversarios aliquando nata fuit, & eos talis originis pudeat. Cum vero hi homines Sectam non fecerint, vera manent dicta N. 10. ante Sæculum XIV. nullam Sectam necessitatem Confessionis negasse.

21. Concilium Lateranense sub Innocentio III. Sæculo XIII. celebratum per famosum Cap. 21. Omnis utriusque sexus, &c. Confessionis necessitatem nequaquam introduxit.

Propositio patet primo ex ipsius Capituli tenore omnibus noto, quo manifeste non ipsa Confessio Sacerdoti secreto faciendæ præcipitur, sed nudum tempus, quo faciendæ sit, statuminatur. Alias dicant iisdem Hæretici, Eucharistiam quocumque ab hoc Concilio esse institutam, eo quod Communionem Paschalem instituebat. Patet secundo ex dictis, quibus invictè demonstratum est, Confessionem ab ipsis Ecclesie incunabulis constanter fuisse ut præceptum Christi consideratam. Sed ut jugulum Calvino & Dallæo penitus præcidatur, adjungendus est dictis confensus omnium Ecclesiarum. Et Græcam

cam quidem Ecclesiam nobiscum usque ad Sæculum IX. quo Schismate à Latina sejuncta est, sensisse jam est probatum. In eadem vero perseverasse sententia post Schisma, usque ad nostra tempora, ex eorum Ritualibus Libris demonstrat Bellarminus lib. 3. de Pœnit. c. 5. in append. Leo Allatius lib. 3. de perp. utriusque Eccl. conf. ubi quorundam calumnias in Græcos, quasi Confessionis necessitatem non admitterent, fortiter retundit multis argumentis; Jacobus Goar. in Eucharologia apud me col. 541. ubi Confessionis apud Græcos usitate ritum ipsum exhibet. Id quoque sole clarius testantur ipsi Authores Græci post Schisma, Theophanes Cerameus, Balsamon, Nicolaus Cabasilas, Simon Thessalonicensis, Jeremias Conft. Patriarcha ad quæstia Lutherianorum. Adjecte acta omnia tentate identidem ac redintegratæ Græcos inter & Latinos unionis; in quibus nihil reperies ea in parte Græcis objectum. Ab ipsis postulatam est quidem post Synodum Florentinam jam absolutam, non cur Confessionem Græci à Christo institutam, & necessariam non crederent; sed, cur ita sentientes, Confessionem tamen vulgo non usurparent, antequam sacris operarentur; deprehensi enim erant hoc in puncto oppido negligentiores. De Maronitis late loquitur tomos III. perpetuitatis Fidei de Eucharistia al calcem. De Coptis vero & Æthiopicis Vanslebicus in Historia Ecclesie Alexandræ, Morinus in præfat. ad Ritum Nestorianum de Sacris ordinat. Nat. Alex. & Schellstratus. Adde consensum Waldensium, & Hussitarum, ex quibus cuilibet cordato perspicuum esse potest, quo jure Calvinus & Dallæus conquerantur per Concilium Lateranense injectum esse Fidelibus laqueum Confessionis, investitæque esse servitutem immanem & inauditam, ac ne à severissimis quidem Tyrannis unquam tentatam.

De Confessione Publica & Privata.

22. Confessio tam publica, quam privata primis Ecclesie Sæculis in usu fuit.

Hanc veritatem Sæculi III. initio testatam facit Origenes, & Irenæus, quorum testimonia retulimus hoc tit. N. 9. Hic annectimus ex Sæculo V. testimonium Sozomeni lib. 7. c. 16. ubi de Presbytero Pœnitentiario narrat: Itaque ex Presbyteris aliquem, qui vite integritate ac prudentia polleret, huic officio (excipienti scilicet secretas Confessiones) præfercerunt, ad quem accedentes ii, qui deliquerant, suos actus confitebantur; ille vero pro cuiusque delicto, quid aut facere singulos, aut luere oporteret, pœna loco indicens, absolvoebat confitentes, à seipsis pœnas criminum exalturos. Idem Presbyter, vel etiam Episcopus Sæculo II. & III. Confitenti secreto injungebat, ut unum vel alterum peccatum ad Christianorum ædificationem publice ediceret, ut patet ex loco Origenis N. 9. relato. In usu ergo erat primis Ecclesie Sæculis publica & secreta Confessio.

23. Confessio tamen publica nunquam lege aliqua sive Divina, sive Ecclesiastica præcepta fuit, sed illa fiebat vel ex Confitentium propria voluntate, vel ex particulari Sacerdotum mandato.

Prima propositionis pars luculentis Patrum testimoniis adstrui potest. Et quidem Chrysof. pluribus in locis inculcat Confessionem nulla lege publice esse faciendam; nam in Hom. 21. ad Populum Antioch. ait: Neque hoc tantum est admirabile, quod nobis peccata dimittit; verum & quod ipsa non revelat, nec cogit in medium procedentes, que peccavimus, enuntiare, — nec cogit præsentibus quibusdam ipsa enuntiare. Et Homil. 3. quæ est ord. 5. Non enim te in

ibea-

theatrum confessorum tuorum duco, non hominibus peccata tua detegere cogo. Quibus & aliis locis Chrysofomi Dallæus abutitur ad inficiendam Confessionis necessitatem; cum tamen revera nil aliud velit Chrysof. quam non esse ulla lege præceptum, peccata publice confiteri, ut supra N. 13. vidimus. S. Chrysof. adjungo efficax testimonium S. Leonis desumptum ex epist. 80. An. 459. scripta, in qua de secreta Confessione, adversus nonnullos publicam requirentes, ita scribit: Illam etiam contra Apostolicam regulam præsumptionem, quam nuper agnovi à quibusdam illicita usurpatione committi, modis omnibus constituto submoveri (de penitentia videlicet, quæ ita à Fidelibus postulatur), ne de singulorum peccatorum genere libellis scripta professio publice recitetur: cum reus conscientiarum sufficiat solis Sacerdotibus indicare Confessione secreta. In eandem veritatem conspirant & alii Patres. Unde Trid. Sess. 14. c. 5. postquam docuit publicam Confessionem nullo divino præcepto mandatam esse, statim subjicit: Nec satis consulte humana aliqua lege præciperetur, ut delicta, præsertim secreta, publica essent Confessione aperienda.

Secunda pars patet ex dictis N. 13. ubi Mulieres à Marco præstigiatore corruptas refert Irenæus peccata publice confitentes, quod etiam fecit Mulier à Diacono deinde oppressa, de qua Num. 15.

Quantum ad 3. p. Imprimis omnes Apostata, Hæretici, Schismatici in Ecclesie gremium non admittebantur, nisi prius perditionem suam coram omnibus fuisset elocuti; de quo Eusebius Hist. lib. 5. c. 28. lib. 6. c. 2. lib. 7. c. 6. Beda & Goffridus Vindocinensis. Secundo eandem Confessionem unius vel alterius criminis ex consilio mandato Confessarii subinde injunctam fuisse testatur Origenes l. cit. Tertio, Sæculo IV. & V. peculiare erat Institutum Monachorum culpas suas

coram omnibus enuntiandi, de quo vide S. Basilium, & Climacum. Multi præterea Confessionem suam coram pluribus simul Sacerdotibus instituire solebant ex compunctione, quos refert Witastius. Et humilis Augustinus peccata sua toti Orbi confessus est, & quotidie confitetur libro edito.

24. An usus Confessionis publicæ ad Sæculi IV. finem sit abrogatus in Ecclesia Constantinopolitana per Nectarium? disputant Eruditi: qui nihilominus Sæculo V. in utraque Ecclesia & diutius perseveravit.

Circa primam partem videantur dicta N. 17.

Quantum ad secundam partem pro Ecclesia Græca faciunt Instituta Monachorum mox relata: & quod Laicos attingit, S. Chrysofomus non prohibet confiteri publice, sed solum asserit id non esse necesse. Pro Latina vero Ecclesia militat testimonium S. Leonis supra relatum, quod usum Confessionis publicæ in Ecclesia Occidentali aperte innuit, de quo etiam videtur loqui Socrates relatus supra N. 15. Quomodo autem fieri consueverit Confessio publica? vide ibidem.

25. Secreta seu Sacramentalis Confessio non traxit originem ex publica aliquorum penitentia, aut ex publica aliquorum peccatorum Confessione, ut fingunt Novatores: sed è contra, publica penitentia, & publica aliquorum delictorum accusatio ex præmissa Sacramentali, & ea quidem secreta, derivata est.

Veritas hujus propositionis manifeste patet ex loco Origenis sæpe jam laudato, & N. 13. relato, in quo ex doctrina Ecclesie ex primo & secundo Sæculo ad tertium, in quo vixit, derivata, docet, peccatores peccata sua Sacerdoti debere secreto confiteri, et cujus ordinationem unum subinde debeant publice enuntiare. Patet præterea ex testim. Sozomeni N. 15. relato.

— 26. Confessio publica non semper co-